

Płock, 15.06.2026 r.

prof. dr hab. Irena Wrońska
Zakład Pielęgniarstwa
Katedra Zintegrowanej Opieki Medycznej
Wydział Nauk o Zdrowiu
Akademia Mazowiecka w Płocku

Rada Dyscypliny Nauki o Zdrowiu
Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Adnana Hoxhy

pt.

„Zależność między procesem zarządzania wiedzą, infrastrukturą oraz kompetencjami menedżerskimi kierowniczek pielęgniarstwa a wynikami pracy personelu pielęgniarского w Kosowie”

The relationship between the knowledge management process, infrastructure, managerial competence of nurse managers, and job performance of nursing staff in Kosovo

Rozprawa doktorska w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu

Dyscyplina: nauki o zdrowiu

Promotor: dr hab. prof. Mariola Głowacka

Współpromotor: Prof. Ass. Dr. Naime Brajshori

WSTĘP

Przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska mgr Adnana Hoxhy została przygotowana w języku angielskim jako monografia naukowa dotycząca relacji pomiędzy procesem zarządzania wiedzą, infrastrukturą zarządzania wiedzą, kompetencjami menedżerskimi osób zarządzających pielęgniarstwem oraz wynikami pracy personelu pielęgniarского w publicznym systemie ochrony zdrowia Kosowa.

Tematyka dysertacji mieści się w pełni w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Dotyczy bowiem organizacji pracy personelu pielęgniarского, uwarunkowań jakości i efektywności opieki, zarządzania wiedzą kliniczną i organizacyjną, a także kompetencji menedżerskich, które w systemach ochrony zdrowia o ograniczonych zasobach mają znaczenie szczególne.

Praca podejmuje problem ważny poznawczo i praktycznie. Personel pielęgniarski stanowi zasadniczą grupę zawodową w systemie opieki zdrowotnej, a jego skuteczność zależy nie tylko od indywidualnej wiedzy i doświadczenia, lecz także od warunków organizacyjnych, dostępności informacji, kultury dzielenia się wiedzą, infrastruktury technologicznej i jakości zarządzania. Autor trafnie lokuje problem badawczy w kontekście transformacyjnego, zasobowo ograniczonego systemu ochrony zdrowia Kosowa, co nadaje rozprawie wymiar międzynarodowy i aplikacyjny.

Struktura pracy, zakres rozważań teoretycznych, zastosowana metodyka oraz sposób interpretacji wyników potwierdzają, że Doktorant podjął złożony problem naukowy o wyraźnym znaczeniu dla pielęgniarstwa, zarządzania w ochronie zdrowia, edukacji zawodowej i polityki zdrowotnej.

OCENA

Ocena tytułu dysertacji

Tytuł rozprawy został sformułowany poprawnie pod względem merytorycznym i metodologicznym. W sposób jednoznaczny wskazuje podstawowe konstrukty badawcze: proces zarządzania wiedzą, infrastrukturę zarządzania wiedzą, kompetencje menedżerskie osób zarządzających pielęgniarstwem oraz wyniki pracy personelu pielęgniarskiego. Określa także zakres terytorialny i systemowy badań, tj. publiczny system ochrony zdrowia w Kosowie.

Tytuł jest zgodny z treścią rozprawy i nie wprowadza czytelnika w błąd co do charakteru badań. Ma charakter analityczny i relacyjny, zapowiadając ocenę zależności między zmiennymi organizacyjnymi, kompetencyjnymi i efektywnościowymi. Jest to ujęcie właściwe dla nauk o zdrowiu, w których coraz większe znaczenie mają badania nad jakością pracy personelu, zarządzaniem zasobami wiedzy, bezpieczeństwem organizacyjnym i wydolnością systemów opieki.

Pewnego doprecyzowania wymagałaby jedynie terminologia polska użyta w tytule. Sformułowanie „kierowniczkę pielęgniarstwa” jest zrozumiałe, jednak w dalszym tekście rozprawy badana grupa obejmuje zarówno pielęgniarki oddziałowe, kierowników/kierowniczkę, jak i dyrektorów/dyrektorkę pielęgniarstwa. Z tego względu bardziej neutralnym i pojemnym określeniem mogłoby być „menedżerowie pielęgniarstwa” albo „kadra zarządzająca pielęgniarstwem”. Uwaga ta ma charakter redakcyjny i nie wpływa na pozytywną ocenę tytułu.

Podsumowując, tytuł dysertacji jest trafny, adekwatny do podjętego problemu badawczego, zgodny z zakresem dyscypliny nauki o zdrowiu oraz właściwie oddaje zarówno naukowy, jak i praktyczny wymiar rozprawy.

Ocena zgodności treści rozprawy z tematem określonym w tytule, jej układu, struktury i kompletności

Rozprawa ma przejrzysty i logiczny układ typowy dla monografii doktorskiej. Obejmuje stronę tytułową, dane bibliograficzne, podziękowania, streszczenie w języku angielskim i polskim, spis treści, wykaz rycin i tabel, wykaz skrótów, część teoretyczną, rozdziały metodologiczne, wyniki

badan, dyskusj, wnioski, rekomendacje, piśmiennictwo oraz załączniki. Zgodnie z wymaganiami ustawowymi dla rozprawy przygotowanej w języku obcym dołączono streszczenie w języku polskim.

W rozdziale pierwszym Autor przedstawia definicję problemu, wyjaśnia podstawowe pojęcia oraz omawia aktualny stan wiedzy dotyczący zarządzania wiedzą, procesu zarządzania wiedzą, infrastruktury zarządzania wiedzą, wyników pracy oraz kompetencji menedżerskich w pielęgniarstwie. Część ta zawiera również uzasadnienie braku wystarczającej literatury krajowej w Kosowie oraz wskazanie luki badawczej. Istotnym elementem jest osadzenie problemu w kilku ramach teoretycznych: teorii środowiskowej Florence Nightingale, Nursing Intellectual Capital Theory, Knowledge-Based View, Dynamic Capabilities Theory oraz Organizational Capability Theory. Tak szerokie ujęcie pozwala na właściwe powiązanie pielęgniarstwa, zarządzania wiedzą i wyników organizacyjnych.

Kolejne rozdziały zawierają cele pracy, pytania badawcze i hipotezy, następnie zaś opis filozofii badawczej, projektu badania, systematycznego przeglądu literatury, etapu pilotażowego, doboru próby, narzędzi badawczych, procedur zbierania danych, aspektów etycznych i ograniczeń. Część wynikowa została rozbudowana i obejmuje zarówno wyniki pilotażu, jak i zasadnicze analizy ilościowe, w tym statystyki opisowe, korelacje, diagnostykę wielokolinearności, modele regresji oraz analizy moderacji.

Dyskusja ma układ odpowiadający pytaniom badawczym i hipotezom, co ułatwia śledzenie logiki interpretacyjnej. Autor oddzielnie omawia wyniki dotyczące pielęgniarek oraz osób pełniących funkcje menedżerskie, wskazując różnice między poziomem podstawowej, wtórnej i trzeciorzędowej opieki zdrowotnej. Rozprawę zamykają wnioski, rekomendacje dla edukacji, praktyki, polityki zdrowotnej i dalszych badań oraz wykaz piśmiennictwa.

Treść rozprawy pozostaje zasadniczo w pełnej zgodności z tematem określonym w tytule. Wszystkie kluczowe elementy zapowiedziane w tytule zostały rozwinięte, zoperacjonalizowane i poddane analizie empirycznej. Praca jest kompletna i obejmuje zarówno aspekt teoretyczny, jak i metodologiczny oraz aplikacyjny.

Z recenzenckiego obowiązku należy jednak wskazać nieznaczne potknięcia edytorskie, np. powtórzenie oznaczenia ryciny 4.1 Są to niedoskonałości redakcyjne, które nie podważają wartości merytorycznej rozprawy.

Ocena doboru i wykorzystania źródeł bibliograficznych

Piśmiennictwo zostało dobrane adekwatnie do tematyki pracy i ma charakter wielodyscyplinarny. Autor korzysta z literatury dotyczącej pielęgniarstwa, zarządzania w ochronie zdrowia, zarządzania wiedzą, kompetencji menedżerskich, teorii organizacji, cyfryzacji oraz systemów zdrowotnych. Zestaw źródeł obejmuje zarówno klasyczne prace teoretyczne, jak i aktualne publikacje empiryczne oraz przeglądowe, w tym doniesienia z ostatnich lat.

Na pozytywną ocenę zasługuje próba systematycznego rozpoznania stanu wiedzy z wykorzystaniem kilku baz danych, w tym SAGE, Web of Science, ProQuest, ScienceDirect i Scopus. Uzasadnienie luki badawczej zostało przeprowadzone logicznie: Autor wykazuje, że relacje pomiędzy zarządzaniem wiedzą, kompetencjami menedżerskimi i wynikami pracy personelu pielęgniarskiego były słabo rozpoznane w publicznym systemie ochrony zdrowia Kosowa i szerzej w kontekstach transformacyjnych.

Literatura została wykorzystana nie tylko w części teoretycznej, lecz także w dyskusji wyników. Autor umiejętnie konfrontuje własne wyniki z doniesieniami międzynarodowymi, wskazując zarówno zbieżności, jak i rozbieżności. Szczególnie wartościowe jest zestawienie rezultatów z teoriami Knowledge-Based View, Dynamic Capabilities Theory i Organizational Capability Theory, co wzmacnia interpretację organizacyjnego znaczenia badanych zależności.

Styl cytowania zasadniczo odpowiada konwencji Vancouver, właściwej dla prac z obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Zalecam jednak końcową korektę spisu piśmiennictwa pod kątem jednolitości zapisu nazw czasopism, wielkości liter w tytułach, kompletności numerów DOI i formatowania odwołań internetowych. Uwagę należy również zwrócić na pełną zgodność liczby i kolejności pozycji bibliograficznych z cytowaniami w tekście.

Wskazanie i ocena celu pracy doktorskiej

Głównym celem pracy było zbadanie, w jaki sposób zarządzanie wiedzą, w szczególności jego dwa zasadnicze komponenty: proces zarządzania wiedzą oraz infrastruktura zarządzania wiedzą, wpływa na wyniki pracy personelu pielęgniarskiego na poziomie podstawowej, wtórnej i trzeciorzędowej opieki zdrowotnej w publicznym systemie ochrony zdrowia Kosowa. Autor dodatkowo analizował moderującą rolę kompetencji menedżerskich osób zarządzających pielęgniarstwem.

Cele szczegółowe zostały sformułowane jasno i pozostają w logicznym związku z celem głównym. Obejmują konceptualizację relacji pomiędzy zarządzaniem wiedzą, kompetencjami menedżerskimi i wynikami pracy personelu pielęgniarskiego, operacjonalizację kluczowych konstruktów, analizę efektów bezpośrednich, ocenę moderacji, porównanie wpływu zmiennych na różnych poziomach opieki oraz sformułowanie rekomendacji dla polityki, zarządzania, praktyki i edukacji.

Pytania badawcze i hipotezy zostały powiązane z konstrukcją teoretyczną pracy. Obejmują zarówno relacje bezpośrednie, jak i efekty moderacyjne oraz analizy na poziomie wymiarów poszczególnych konstruktów. Takie ujęcie pozwoliło uniknąć jedynie opisowej charakterystyki zjawisk i nadało badaniu charakter wyjaśniający.

Cel pracy oceniam jako trafny, poznawczo uzasadniony i możliwy do realizacji przy zastosowanej metodologii. Jest on zgodny z tytułem rozprawy oraz adekwatny do potrzeb dyscypliny nauki o zdrowiu, w której konieczne jest rozwijanie badań nad organizacyjnymi determinantami jakości i skuteczności opieki pielęgniarskiej.

Wskazanie i ocena zastosowanych w pracy metod badawczych, w tym materiału badawczego i metod analizy statystycznej

W rozprawie zastosowano ilościowy, przekrojowy projekt badania, poprzedzony etapem pilotażowym i przeglądem literatury. Wybór projektu ilościowego jest uzasadniony, ponieważ celem pracy było testowanie hipotez dotyczących zależności pomiędzy mierzalnymi konstruktami oraz ocena efektów moderacyjnych. Autor osadził projekt w realistyczno-pozytywistycznym paradygmacie badawczym, co jest spójne z przyjętym sposobem pomiaru i analizą statystyczną.

Materiał badawczy stanowiła duża próba personelu pielęgniarskiego zatrudnionego w publicznym systemie ochrony zdrowia Kosowa. W części wynikowej wykazano 987 respondentów, w tym 852 pielęgniarki oraz 135 osób pełniących funkcje menedżerskie. Badaniem objęto trzy poziomy opieki: podstawową, wtórną i trzeciorzędową. Zastosowanie wieloetapowego doboru warstwowego według poziomu opieki i roli zawodowej należy ocenić pozytywnie, gdyż umożliwiło porównania między kontekstami organizacyjnymi oraz analizę różnic specyficznych dla stanowiska pracy.

Na uwagę zasługuje starannie przeprowadzony etap pilotażowy z udziałem 70 osób, obejmujący ocenę zrozumiałości narzędzi, walidację treściową, analizę rzetelności, diagnostykę regresji i ocenę czasu wypełniania kwestionariuszy. Autor podaje bardzo dobre wartości współczynników alfa Cronbacha dla zasadniczych narzędzi: kwestionariusza wyników pracy, kompetencji menedżerskich, procesu zarządzania wiedzą oraz infrastruktury zarządzania wiedzą. Translacja i adaptacja narzędzi do języka albańskiego oraz konsultacje eksperckie potwierdzają dbałość o trafność kulturową i językową pomiaru.

W badaniu wykorzystano cztery zasadnicze narzędzia: kwestionariusz wyników pracy oparty na narzędziu Carlosa i Rodriguesa, narzędzie oceny kompetencji menedżerskich zaadaptowane z pracy Munyewende i wsp., Knowledge Management Assessment Tool do oceny procesu zarządzania wiedzą oraz kwestionariusz infrastruktury zarządzania wiedzą zaadaptowany z pracy Kudozia i wsp. Dobór narzędzi jest uzasadniony teoretycznie i praktycznie, ponieważ obejmuje wszystkie zmienne wynikające z celu pracy.

Analizy statystyczne wykonano z wykorzystaniem programu STATA 17. Autor zastosował statystykę opisową, analizy korelacyjne, diagnostykę wielokolinearności z wykorzystaniem VIF, testy Walda, modele wielorakiej regresji liniowej z odpornymi błędami standardowymi, analizy interakcji oraz estymacje efektów warunkowych metodą lincom. Tak rozbudowany aparat statystyczny jest adekwatny do złożoności pytań badawczych i pozwala na wiarygodną ocenę zarówno efektów głównych, jak i moderacyjnych.

Pozytywnie oceniam także uwzględnienie zmiennych kontrolnych, takich jak wiek, płeć, wykształcenie, doświadczenie, obciążenie pracą, praca w sektorze prywatnym oraz poziom opieki. Ważnym elementem metodologicznym jest zastosowanie zasad anonimizacji i k-anonimowości przy prezentacji danych w małych podgrupach, co świadczy o świadomości etycznej i ochronie prywatności uczestników.

Ograniczenia zastosowanej metody zostały przez Autora rozpoznane. Przekrojowy charakter badania uniemożliwia pełne wnioskowanie przyczynowe, a oparcie się na kwestionariuszach samoopisowych wiąże się z ryzykiem wspólnej wariancji metody, efektu aprobaty społecznej i subiektywnej oceny wyników pracy. Ze względu na zagnieżdżenie respondentów w jednostkach organizacyjnych warto w przyszłości rozważyć modele wielopoziomowe lub modele równań strukturalnych. W przypadku licznych analiz wymiarowych i interakcyjnych celowe byłoby również uzupełnienie wyników o kontrolę ryzyka wielokrotnego testowania, np. przez raportowanie skorygowanych poziomów istotności lub większy nacisk na wielkości efektów i przedziały ufności.

Wymienione ograniczenia nie podważają poprawności zastosowanych metod. Przeciwnie, świadczą o wysokim poziomie metodologicznym pracy i o świadomości złożoności analiz organizacyjnych w pielęgniarstwie.

Merytoryczna ocena pracy, w tym omówienia wyników i możliwości praktycznych ich implikacji

Merytorycznie rozprawa dotyczy jednego z bardzo ważnych i niedostatecznie rozpoznanych obszarów nauk o zdrowiu: wpływu zarządzania wiedzą i kompetencji menedżerskich na wyniki pracy personelu pielęgniarstwa. Autor wykazuje, że efektywność pracy pielęgniarstwa nie zależy wyłącznie od indywidualnych kompetencji klinicznych, ale również od warunków organizacyjnych, infrastruktury informacyjnej, kultury dzielenia się wiedzą oraz jakości zarządzania. Takie ujęcie jest zgodne ze współczesnym rozumieniem pielęgniarstwa jako profesji opartej na, wymagającej zarówno dowodów naukowych, jak i sprawnych mechanizmów organizacyjnych.

Wyniki uzyskane w grupie pielęgniarek wskazują, że infrastruktura zarządzania wiedzą była istotnym predyktorem wyników pracy na poziomie podstawowej i wtórnej opieki zdrowotnej. Szczególnie ważne okazały się elementy związane ze wspólną wiedzą oraz infrastrukturą informatyczną, które wpływały na różne wymiary wyników pracy, w tym wykonywanie zadań, umiejętności organizacyjne, współpracę, sumienność i relacje interpersonalne. Wynik ten ma istotne znaczenie praktyczne: pokazuje, że poprawa pracy pielęgniarek wymaga nie tylko szkoleń indywidualnych, lecz także inwestycji w systemy informacyjne, repozytoria wiedzy, procedury komunikacji i kulturę dzielenia się doświadczeniem.

Proces zarządzania wiedzą okazał się istotny przede wszystkim na poziomie wtórnej opieki zdrowotnej, a spośród jego wymiarów szczególne znaczenie miała identyfikacja wiedzy. Oznacza to, że zdolność rozpoznania, gdzie znajduje się potrzebna wiedza kliniczna i organizacyjna, oraz umiejętność jej wykorzystania w praktyce są kluczowe zwłaszcza w środowiskach szpitalnych o większej dynamice przepływu informacji. Wynik ten jest bardzo cenny dla organizacji pracy pielęgniarstwa, ponieważ wskazuje na potrzebę wzmocnienia kompetencji informacyjnych i standardów dostępu do aktualnej wiedzy.

W grupie osób pełniących funkcje menedżerskie wyniki były bardziej złożone. Proces zarządzania wiedzą wykazywał ujemny związek z wynikami pracy na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej, a wymiar pomiaru wiedzy wiązał się szczególnie z niższą oceną wyników w obszarze współpracy i wydajności kontekstowej. Autor trafnie interpretuje ten wynik jako możliwe następstwo przeciążenia zadaniami administracyjnymi, nadmiernej formalizacji lub niedopasowania narzędzi pomiarowych do realiów pracy w jednostkach podstawowej opieki zdrowotnej. Taka interpretacja jest dojrzała, ponieważ nie traktuje zarządzania wiedzą jako uniwersalnie pozytywnego mechanizmu, lecz jako proces zależny od kontekstu, zasobów i sposobu wdrożenia.

Na wysoką ocenę zasługują analizy korelacyjne. Wykazały one, że kompetencje menedżerskie wzmacniały związek pomiędzy procesem zarządzania wiedzą a wynikami pracy pielęgniarek głównie na poziomie trzeciorzędowej opieki zdrowotnej, a szczególne znaczenie miały przywództwo, rozwój personelu i zarządzanie finansowe. Wynik ten jest logiczny: w najbardziej złożonych środowiskach klinicznych skuteczne wykorzystanie wiedzy wymaga kompetentnego przywództwa, umiejętności rozwijania zespołu i racjonalnego gospodarowania zasobami.

Jednocześnie w grupie menedżerów pielęgniarstwa część kompetencji menedżerskich osłabiała relacje pomiędzy zarządzaniem wiedzą a wynikami pracy. Wyniki te są interesujące naukowo, ponieważ sugerują zjawisko substytucji: w warunkach ograniczonych zasobów osoby o wysokich kompetencjach mogą częściej opierać się na własnym doświadczeniu i nieformalnych mechanizmach koordynacji niż na niedoskonałej infrastrukturze zarządzania wiedzą. To jeden z najbardziej oryginalnych i wartościowych wniosków rozprawy.

Dyskusja wyników została przeprowadzona rzetelnie. Autor konfrontuje uzyskane rezultaty z literaturą międzynarodową, wskazując, kiedy wyniki są zgodne z wcześniejszymi badaniami, a kiedy od nich odbiegają. Szczególnie dobrze wypada interpretacja wyników w odniesieniu do specyfiki systemu ochrony zdrowia Kosowa: ograniczeń zasobowych, niedostatecznej infrastruktury cyfrowej, zróżnicowania poziomów opieki oraz odmiennego zakresu odpowiedzialności pielęgniarek i kadry zarządzającej.

Implikacje praktyczne pracy są wyraźne i dobrze uzasadnione. Wyniki mogą być wykorzystane przez decydentów zdrowotnych, dyrekcje szpitali, kierownictwo pielęgniarstwa i instytucje edukacyjne. Wskazują na potrzebę wzmacniania infrastruktury informatycznej, budowania kultury dzielenia się wiedzą, rozwijania kompetencji przywódczych kadry pielęgniarskiej, opracowywania procedur zarządzania wiedzą oraz dostosowywania interwencji do poziomu opieki i roli zawodowej. Szczególnie cenne są rekomendacje dla edukacji pielęgniarskiej, w tym rozwijanie kompetencji cyfrowych, kompetencji w zakresie evidence-based practice, zarządzania zespołem i zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej.

Pozwolę sobie zasugerować, aby w publikacjach powstałych na podstawie rozprawy Autor szerzej przedstawił graficzne interpretacje istotnych interakcji oraz wyraźniej odróżnił znaczenie statystyczne od praktycznej wielkości efektu. Przy tak złożonej strukturze modeli regresyjnych ułatwiłoby to odbiór wyników przez praktyków ochrony zdrowia.

Ocena, czy rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego

Przedłożona rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego w rozumieniu wymagań stawianych pracom doktorskim w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Oryginalność pracy polega przede wszystkim na empirycznym zbadaniu zależności pomiędzy zarządzaniem wiedzą, kompetencjami menedżerskimi i wynikami pracy personelu pielęgniarskiego w publicznym systemie ochrony zdrowia Kosowa, a więc w kontekście rzadko analizowanym w literaturze międzynarodowej.

Na nowatorski charakter pracy składa się również wielopoziomowe ujęcie problemu. Autor nie ogranicza się do analizy jednej grupy zawodowej ani jednego poziomu opieki. Porównuje pielęgniarki i osoby zarządzające pielęgniarstwem, a także podstawową, wtórną i trzeciorzędową opiekę zdrowotną. Dzięki temu pokazuje, że te same mechanizmy zarządzania wiedzą mogą mieć różne znaczenie w odmiennych warunkach organizacyjnych.

Oryginalna jest także integracja teorii pielęgniarskich z teoriami organizacyjnymi. Połączenie dorobku Florence Nightingale, Nursing Intellectual Capital Theory, Knowledge-Based View, Dynamic Capabilities Theory i Organizational Capability Theory pozwala osadzić pielęgniarstwo w szerszej perspektywie organizacji uczącej się i zarządzania zasobami wiedzy. Jest to podejście wartościowe dla rozwoju nauk o zdrowiu, ponieważ łączy praktykę pielęgniarską z teorią zarządzania i polityką zdrowotną.

Za istotny wkład poznawczy uważam wykazanie, że kompetencje menedżerskie nie pełnią wyłącznie roli prostego wzmacniacza efektywności. Ich wpływ jest zależny od poziomu opieki, roli zawodowej i konkretnego wymiaru kompetencji. W pewnych warunkach kompetencje te wzmacniają wykorzystanie wiedzy, w innych mogą działać jako substytut niedoskonałej infrastruktury lub ujawniać przeciążenie organizacyjne. Taki wynik wykracza poza schematyczne rozumienie przywództwa i stanowi ważną wartość naukową rozprawy.

Podsumowując, dysertacja wnosi oryginalny wkład do nauk o zdrowiu, szczególnie do badań nad pielęgniarstwem, zarządzaniem wiedzą, kompetencjami menedżerskimi i organizacją opieki zdrowotnej w systemach transformacyjnych.

Ocena wiedzy teoretycznej kandydata w dyscyplinie nauki o zdrowiu oraz jego umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

Rozprawa jednoznacznie potwierdza, że Doktorant posiada rozległą i uporządkowaną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Wykazuje dobrą znajomość zagadnień dotyczących pielęgniarstwa, wyników pracy personelu medycznego, zarządzania wiedzą, kompetencji menedżerskich oraz organizacyjnych determinant jakości opieki zdrowotnej.

Część teoretyczna została opracowana szeroko i wskazuje na umiejętność syntezy literatury z kilku obszarów nauki. Autor potrafi zdefiniować kluczowe konstrukty, wskazać ich znaczenie w ochronie zdrowia, odwołać się do teorii pielęgniarskich i organizacyjnych oraz uzasadnić lukę badawczą. Zwraca uwagę dojrzałe rozumienie pielęgniarstwa jako profesji opartej na wiedzy,

w której wyniki pracy zależą od relacji między kapitałem ludzkim, strukturami organizacyjnymi i kulturą instytucjonalną.

Dysertacja potwierdza również umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Doktorant samodzielnie zaplanował badanie, zdefiniował problem badawczy, dobrał narzędzia, uzyskał zgody na ich wykorzystanie, przeprowadził adaptację językową i kulturową, zrealizował pilotaż, zebrał materiał empiryczny w wielu jednostkach systemu ochrony zdrowia oraz wykonał zaawansowane analizy statystyczne.

Na szczególne podkreślenie zasługuje skala badań terenowych oraz trudność organizacyjna związana z prowadzeniem badań w publicznym systemie ochrony zdrowia Kosowa. Zebranie danych od niemal tysiąca respondentów reprezentujących różne poziomy opieki i role zawodowe świadczy o dużej determinacji badawczej oraz umiejętności koordynacji złożonego procesu badawczego.

Autor potrafi również krytycznie ocenić własne badanie. Wskazuje ograniczenia związane z przekrojowym charakterem projektu, samoopisowym pomiarem, ograniczoną dostępnością niektórych jednostek, wyłączeniem sektora prywatnego i obciążeniem pracą respondentów. Takie podejście świadczy o dojrzałości metodologicznej i odpowiedzialności naukowej.

Wnioski sformułowane w rozprawie są zasadniczo spójne z wynikami badań i mają charakter aplikacyjny. Doktorant wykazał się umiejętnością przełożenia wyników empirycznych na rekomendacje dla edukacji, praktyki, polityki zdrowotnej i dalszych badań.

Ocena formalnej strony pracy

Rozprawa została przygotowana starannie pod względem graficznym i edytorskim. Układ rozdziałów jest czytelny, tabele i ryciny w większości wspierają interpretację wyników, a praca zawiera wymagane elementy formalne, w tym streszczenia w języku angielskim i polskim, wykaz skrótów, piśmiennictwo i załączniki. Język pracy jest językiem angielskim właściwym dla międzynarodowego opracowania naukowego.

Formalna strona pracy nie budzi większych zastrzeżeń. W tekście występują błędy literowe, niekiedy niedoskonałe formy fleksyjne, niezręczności składniowe oraz niejednolite określenia tych samych pojęć, np. nurse managers, nurse heads, nurse directors, work title, care level. W niektórych fragmentach zdania są nadmiernie rozbudowane, co utrudnia odbiór. W kilku miejscach pojawiają się literówki w terminach specjalistycznych, np. w odniesieniu do technologii, kompetencji lub nazw poziomów opieki. Tego rodzaju uchybienia mają charakter edytorski i nie wpływają na ocenę wartości naukowej rozprawy.

Całościowo formalną stronę pracy oceniam pozytywnie. Rozprawa jest obszerna, kompletna i przygotowana zgodnie z zasadniczymi standardami rozpraw doktorskich w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

KONKLUZJA

Przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska mgr Adnana Hoxhy pt. „Zależność między procesem zarządzania wiedzą, infrastrukturą oraz kompetencjami menedżerskimi kierowniczek pielęgniarstwa a wynikami pracy personelu pielęgniarского w Kosowie” spełnia wymagania określone w art.187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U. 2023 poz. 742 z późn.zm.).

Dysertacja prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną Kandydata w dyscyplinie nauki o zdrowiu, potwierdza jego umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Praca wnosi istotny wkład do badań nad zarządzaniem wiedzą, kompetencjami menedżerskimi i wynikami pracy personelu pielęgniarского w systemach ochrony zdrowia funkcjonujących w warunkach transformacji i ograniczonych zasobów.

W związku z powyższym oceniam rozprawę doktorską mgr Adnana Hoxhy pozytywnie i wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o dopuszczenie mgr Adnana Hoxhy do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

Jednocześnie, z uwagi na aktualność i oryginalność problematyki, dużą liczebność próby, międzynarodowy i aplikacyjny charakter badań, znaczenie uzyskanych wyników dla organizacji opieki pielęgniarской oraz możliwość wykorzystania rekomendacji w systemach ochrony zdrowia o ograniczonych zasobach, wnioskuję o wyróżnienie rozprawy doktorskiej mgr Adnana Hoxhy.

prof. dr hab. Irena Wrońska
Akademia Mazowiecka w Płocku